

Nord-Fron kommune
Nedregate 50
2640 Vinstra
Att. Geir Johan Groven

Dykkar referanse 17/15866
Vår referanse 2017/7355-4 433.52 HKL
Sakshandsamar Harald Klæbo, tlf. 61 26 60 56
Avdeling Miljøvernavdelinga

Dato 12.02.2018

Iverksetting av skadefelling av jerv Nord- og Sør-Fron østside

Med heimel i lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldlova) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskrifta) § 9, jf. §§ 1 og 3, iverksetter Fylkesmannen i Oppland skadefelling på ein (1) jerv i Nord- og Sør-Fron austside. Løyvet varer til og med 15. februar 2018.

Vi syner til søknad frå Sel, Vågå, Sør- og Nord-Fron kommunar, datert 22. januar 2018. Kommunane søker om skadefelling av inntil fire jervar fordelt på to delområde;

1. Sør- og Nord-Fron og Sel austside
2. Sør- og Nord-Fron, Sel og Vågå austside

Ein ynskjer å nytte snøskuter til lokalisering av jerv, samt for uttransport av mannskap.

Bakgrunn for søknaden

Bakgrunnen for søknaden er store tap av beitedyr i område Østkjølen/Kvamsfjellet/Vuludalen og kringliggjande område dei seinare åra, fyrst og fremst i Sør-Fron. Erfaringane frå lisensfellinga i desse områda er at jerven ikkje nyttar dei områda kor jervebåsar og åtebuer er plassert før etter at lisensfellingsperioden er over, og at det såleis er vanskeleg å få teke ut jerv i løpet av lisensfellingsperioda. Det har og vist seg vanskeleg å få prioritert dette området for ekstraordinære uttak, då området ligg innanfor jervesona. Landbrukskontoret i Nord-Fron, på vegne av beitelaga i Nord- Fron og Sør- Fron austside, samt Nord- Fron og Sør-Fron kommunar, hevdar at det er heilt naudsynt å få redusert dei store tapa til rovdyr i området om ein skal klare å oppretthalde beitebruken her i framtida.

Vedtekne kvoter for jerv 2017/2018

Rovviltnemnda i region 3/ Oppland har i vedtak av 24.05.2017 fastsett ei kvote på fire betinga skadefellingsløyver på jerv i region 3 i perioda 01. juni 2017 – 15. februar 2018. Det er så langt felt eit dyr av denne kvota som skadefelling i regi av SNO etter vedtak av Miljødirektoratet. Kvota er primært sett for å handtere skadesituasjonar i beitesesongen.

Nemnda har vedteke ei lisensfellingskvote på 12 jerv der det er pr. dato felt fem dyr medrekna det som vart tatt ut på skadefelling av SNO.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fatta i medhald av Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldlova) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskrifta) § 9, jf. §§1 og 3, kor det går fram:

§ 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene). Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk a) for å beskytte naturlig forekommende planter, dyr og økosystemer, b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,(...) Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.(...)

Rovviltforskrifta § 1 (formål):

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter."

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

"(...) Nasjonalt overvåkingsprogram, for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig."

Rovviltforskrifta § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):

"...Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a. områdets betydning som beitemark
- b. skadenes omfang og utvikling
- c. potensialet for fremtidige skader
- d. muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrensa til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf viltloven § 35."»

Etter § 9 i forskrifta kan Fylkesmannen treffe vedtak om iverksetting av felling for å forhindre framtidig skade innafor ramma av kvote for betinga skadefelling gitt av rovviltneimnda, jf. Forskrifta § 8.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

"Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur."

Etter naturmangfoldlova § 5 er det et mål at artane og deira genetiske mangfald blir ivareteke på lang sikt og at artane førekjem i levedyktige bestandar i sine naturlege utbreiingsområde. Tiltak etter naturmangfoldlova skal avvegast mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. Ei slik avveging skal ikkje medføre at målet i § 5 fråvikast, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på anna måte eller i anna tempo enn viss naturmangfaldet hadde vore det einaste omsynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærare gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskrifta og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 3.

Etter naturmangfoldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8 til 12 i naturmangfoldlova leggest til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig mynde. Fylkesmannen syner til at dette vedtaket blant anna baserar seg på kunnskap om artanes bestandssituasjon. Vi syner til data frå Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og reknar kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlova § 8,

som tilstrekkeleg ivareteke. Føre-var-prinsippet kjem til bruk i situasjonar der ein ikkje har tilstrekkeleg kunnskap, jf. naturmangfoldlova § 9.

Gjennom statusrapportar frå Rovdata og anna informasjon frå overvakinga og skandinaviske forskingsprosjekt er det god kunnskap om den samla belastninga jervebestanden blir utsett for, jf. § 10. Ut over enkelte påkøyrslar og predasjon skjer avgangen av jerv i all hovudsak gjennom lisensfelling og ekstraordinære uttak, sånn at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samla belastninga.

Etter naturmangfoldlova §§ 11 og 12 vil det bli vurdert å gje vilkår i samband ein iverksetting av skadefelling mellom anna for ein dispensasjon for bruk av motorkøyrerøy i fellingsforsøket.

Bestandssituasjon for jerv

Talet av jerv i den norske bestanden er gjennom fleire år rekna ut frå registrerte ynglehi. Jerven ynglar fyrste gong ved 3 -4 års alder, og tispene ynglar ikkje kvart år. I snitt vil om lag 60 % av vaksne tisper yngle det enkelte år. Vidare er det variasjon i ynglesuksess både mellom enkelttisper og enkeltår, og ein må difor rekne med ujamnt tal ynglingar frå år til år. Bestanden av jerv i region 3/Oppland har i ei periode vore over det fastsette bestandsmålet på fire årlege ynglingar, med 10 påviste ynglingar i 2015, 7 i 2016, og med seks i 2017.

Det vart gjennomført hiuttak ved fire av ynglehia i 2015 (totalt 12 jerv), ingen hiuttak i 2016 og to hiuttak i 2017 (totalt fem jerv).

I tillegg er det utvikla metode for å kunne skilje jerveindivid ved hjelp av DNA-analyse av innsamla ekskrementer. Det totale bestandsnivået for jerv som ein har rekna ut frå DNA-analysane ligg noko lågare enn talet av jerv ein har rekna ut frå tal registrerte ynglehi i region 3/Oppland.

Tapsnivå og utvikling – jerv/bufe

Tap av bufe på utmarksbeite *erstatta som tap til jerv* ble redusert i perioden 2015-17;

2015: 1761 sau/lam erstatta som tap til jerv,

2016: 1330

2017: 1220

Ein må langt tilbake på 1990 talet for å finne så låge tap til jerv.

Dette et samsvarande med nedgangen i *påviste skader*:

2015: 193 skadetilfeller

2016: 97

2017: 63

For dei fire kommunane som det blir søkt om skadefelling i har *erstatta tap*: vore slik dei tre siste åra:

2015: 549 sau/lam

2016: 377

2017: 541

Ser ein t.d. på Fronskommunene samla sett for 2017 vart det erstatta 407 sau/lam til jerv på austsida av Gudbrandsdalen mot 104 sau/lam på vestsida, dvs. vel 80 % av jerveskadene har vore på aust sida. Av det resterande 20 % som er erstatta på vestsida, er det berre dokumentert ein jerveskade i 2017. Usikkerheita rundt tapstal vil derfor vere større her.

Fylkesmannen si vurdering

Generelt

I berre to tilfelle tidlegare har Fylkesmannen ut frå særskilte omstende gjeve skadefellingsløyve på jerv i lisensfellingsperioda. I 2015 iverksette Fylkesmannen eit skadefellingsløyve på jerv i utvalde delområde i fylket. Bakgrunnen for dette var mellom anna låg utteljing på lisensfelling, og at effektiviseringsprosjektet var nystarta og ikkje var komen ordentleg i gang. Ein gjorde midlertidig ikkje så gode erfaringar med vedtaket, det var kostnadskrevjande og gav ikkje utteljing i form av felling.

Den 10. februar 2016 ga Fylkesmannen skadefellingsløyve på ein jerv i området Frydalen/Vuludalen i Fron – det vart tatt ut ei jervetispe på dette løyvet. Grunnlaget for løyvet var eit høgt tapsnivå, eit bestandsnivå med 10 registrerte ynglingar i fylket i 2015, samt at ein ennå ikkje hadde fått konkrete resultat i dialogen med Miljødirektoratet om bistand til uttak i slutten av lisensfellingsperioda. Det var i 2015 registrert 65 jerveynglingar på landsbasis dvs. 66 % over bestandsmålet. Tilsvarende data for 2017 så er vi nå tett på det nasjonale bestandsmålet med seks registrerte ynglingar i Oppland og 40 på landsbasis.

Den rådande forståinga i forvaltninga og av lovgrunnlaget at lisensfelling skal vere hovudverkemidlet i bestandsreguleringa av dei store rovdyra i Norge. Difor er det ei sterk satsing på å effektivisere og auke sjansane for lukkast i lisensfellinga i Oppland. Fylkesmannen yter blant anna midlar til konkrete tiltak i området det no er søkt om skadefellingsløyve. Generelt dreier dette seg bl.a. om kurs og opplæring av lisensjegere, å kunne nytte motorferdsle for tilsyn av bås/utkøyring av åte, samt forsøksprosjekt med elektronisk overvaking av bås/bruk av kunstig lyst på åte.

Den aktuelle situasjonen

Kommunane søkte i fyste omgang i brev av 17. november om skadefelling av fire dyr over ei lengre periode i desember/januar, med uttak av jerv både på aust og vestsida. Denne var avslått av Fylkesmannen i brev av 3. januar 2018. Vi ville sjå resultat av lisensfellinga samt leggje til rette for ein dialog mellom rovviltnemnda og Miljødirektoratet om ekstraordinære uttak i regi av SNO.

Det er pr. 8. februar felt fem av en totalkvote på 12 dyr. Ein av desse vart teke ut av SNO etter skadefellingsvedtak i Miljødirektoratet den 5. februar. Sjølv om det no er felt fem dyr totalt meiner Fylkesmannen at ein ikkje har hatt tilfredsstillande utteljing på lisensfelling, tross for auka satsing på kompetanseoppbygging, auka samarbeid, tekniske hjelpemiddel mv.

Det var eit stort skadeomfang av jerv på sau både i form av påviste skader og erstatta tap i 2017. Det vart erstatta 407 sau/lam som tap til jerv i dette området i 2017. Tidlegare år har også vist at jerv i dette området kan forårsake høye tap p.g.a. området verdi som utmarksbeite. Over tid har jerv vore ei stor utfordring for beitelaga i området.

Rovviltnemnda i region 3 har hatt Fron austside på sin 1. prioritet for ekstraordinære uttak i 2018, og har i tillegg spilt inn til Miljødirektoratet at en primært ønsker uttak av to dyr i dette området før ein går vidare på prioriteringslista. Fylkesmannen er tilfreds med den bistanden Miljødirektoratet har gjeve i samband med det uttaket som er utført, men har ikkje fått konkrete signal om at de vil følge saka vidare med ytterlegare uttak her. Fylkesmannen meiner Staten må bidra ytterlegare slik at ein får tatt ut ein større del av lisensfellingskvota i særleg tapsutsette område, og at ein kan ligge tettare på bestandsmålet som er satt for jerv i region 3/Oppland.

Fylkesmannen har derfor funnet å iverksette skadefellingsløyve i den perioda som er igjen av lisensfellingsperioda, avgrensa til dei område som har hatt størst påviste og erstatta tap til jerv. Ein forutsetning er at det blir stilt klare vilkår for bruk av snøscooter.

Fylkesmannen vil peike på det dilemmaet det er å opne for skadefelling av rovvilt med bruk av motorkøyretøy i område som er verna som nasjonalpark/landskapsvernområde der villrein er en vesentleg del av verneformålet. Vernemyndigheten må kunne vise hvilke områder som unntas fra scooterkjøring bl.a. på grunn av villreinens områdebruk, og eventuelle andre verneverdiar.

Fylkesmannen sitt vedtak

Med heimel i lov av 19. juni nr. 100 om forvaltning av naturens mangfald (naturmangfoldlova § 18 fyrste ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskrifta) § 9, jf. §§ 1 og 3, iverksetter Fylkesmannen i Oppland skadefellingsløyve på ein (1) jerv i Nord-Fron, Sør-Fron austside.

Følgjande vilkår gjeld for fellingsløyvet:

1. Fellingsløyvet gjeld 1 (ein) jerv.
2. Løyvet gjeld frå og med 9. februar 2018, til og med 15. februar 2018.
3. Tillat område for skadefelling; *Sør- og Nord-Fron kommunar på austsida av E6*. Fylkesmannen kan endre områdeavgrensinga raskt på bakgrunn av utviklinga i skadefellingsforsøket.
4. Det skal berre nyttas våpen og ammunisjon etter krav til jakt på jerv, jf. Forskrift av 22. mars 2002 om utøving av jakt, felling og fangst.
5. Fylkesmannen og Statens naturoppsyn (SNO) skal utan opphald få informasjon om alle tilfelle der dyr påskotas, blir såra eller felt. Om dyr blir skadeskutt, skal dei ansvarlege gjere det dei kan for å avlive dyret snarast mogleg. Skyttar skal forvisse seg om påskottt dyr er råka eller ikkje. Fylkesmannen avgjer vidare gjennomføring og avslutning av ettersøk. Dei som har delteke i forsøket på skadefelling skal utan godtgjering støtte forvaltningsmyndigheit eller politimyndigheit i det vidare ettersøk.
6. Den som feller dyr skal vise felt dyr for SNO for kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skyttar skal påvise fellingsstad etter førespurnad frå SNO, politiet eller Fylkesmannen.
7. Jerv felt etter dette løyvet er Viltfondets eigedom. Ingen kan derfor gjere seg nytte av felt dyr utan nærare samtykke frå Miljødirektoratet.
8. Skadefellingsløyvet blir gjeve til Nord- og Sør-Fron kommunar. Berre personar som er oppnemnt til kommunale skadefellingslag i dei aktuelle kommunane kan delta i skadefellingsforsøket. Kommunen skal sende ein oversikt over deltakarane i skadefellingslaget til Fylkesmannen og innan måndag 12. februar på e-post, med kopi til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. Vi ber om at dette brevet sendes til alle som deltar i skadefellingslaget, samt at alle medlemmane på skadefellingslaget kjenner til de generelle gjeldande føresegner i rovviltforskrifta og forskrift om utøving av jakt, felling og fangst.
9. Ansvarleg fellingsleiar skal rapportere kvar dag om fellingsforsøket til Fylkesmannen i Oppland på tlf. 97 73 72 23. Om det blir gjort observasjonar av jerv skal Fylkesmannen ha melding om dette.
10. Felling og forsøk på felling etter dette løyvet gjennomførast uavhengig av grunneigars jaktrett, jf. Viltlova § 35.

11. Deltakarane i skadefellingslaget skal ved bruk av rifle ha avlagt skyteprøve seinast i 2017, og vere registrerte som lisensjegerar.
12. Ansvarleg skadefellingsleiar kan, dersom ein ser det som aktuelt, sjølv ta kontakt med SNO for eventuell bistand. Slik bistand kan bestå av f.eks. kompetanseoppbygging / opplæringstiltak. SNO vil vurdere eventuelle spørsmål om dette bl.a. med bakgrunn i eigen kapasitet.
13. Fylkesmannen gir dispensasjon frå viltlovas § 21 pkt. c til bruk av snøskuter for grovlokalisering av jerv, og eventuell utkøyring av mannskap i samband med skadefelling av jerv. Med bakgrunn i sikkerheit til føraren, blir det gjeve løyve til å nytte to snøskutere som skal operere saman i fellingsforsøket. Det er tillat å fange opp spor dvs. registrere sporkrysningar av jerv, samt innringing for utsjekk av inn- og ut-spor. Det er ikkje tillat å bruke snøskuter til å forfølge/jage, direkte jakte på eller avlive jerv. Snøskuterane skal operere saman dvs. med augekontakt heile tida (evt. etter kvarandre i same spor). All køyring skal loggførast med bruk av GPS, for kvar av snøskuterane. Sporkrysningar av jerv skal markerast i GPS-loggen. Loggen skal sendast både Fylkesmannen i Oppland, samt Nasjonalparkstyret seinast innan tre dagar etter avslutta fellingsforsøk. Loggen er viktig for kontroll, og for å skaffe erfaring med denne type løyver.

For bruk av snøskuter i utmark og snødekt mark må ein og ha eige løyve frå kommunen etter motorferdselslova, samt evt. ein dispensasjon frå Rondane-Dovre nasjonalparkstyre etter verneforskriftene for køyring innanfor verneområdet. Om vernemyndigheten gir tilsvarande løyve kan dei eventuelt sette ytterlegare vilkår/avgrensingar m.h.t. skuterbruk i forhold til verneverdiar, t.d. villrein.

14. Etter rovviltforskrifta § 9a kan deltakare frå det kommunale fellingslaget få godtgjering knytt til fellingsforsøket. Fylkesmannen legg til grunn at fellingsforsøket skal gjennomførast på en effektiv og hensiktsmessig måte. Fylkesmannen setter en økonomisk ramme på kr. 30 000,- til dette skadefellingsforsøket. Det gis i tillegg tilsagn om inntil kr. 10 000,- til dokumenterte utgifter i samband med fellingsforsøket (køyring, bompenger etc., ikkje lønn).

I tillegg til maksimal døgnset (1 600,- pr. døgn), skal kommunane også rekne feriepengar og arbeidsgjevaravgift, og dette skal kommunen dekkje innanfor den nemnte ramma frå Fylkesmannen. Ramma er å betrakte som endeleg for den perioden løyvet varer. Dersom kommunen meiner det er ekstraordinære høve som gjer at ramma bør aukast, må det tas kontakt med Fylkesmannen i forkant. Kommunen må sørge for at deltakarane i fellingslaget fører timelister og oversikt over tal køyrte kilometer og andre utgifter. Fylkesmannen yter etter søknad, tilskot til kommunen til dekning av godtgjering, utbetalt etter vilkåra nemnt over.

Det er ikkje høve til å nytte godtgjeringa til lønnskostnader, dekning av administrative utgifter for kommunen mm. i arbeidet med å organisere jegerar i forbindelse med iverksetting av løyvet.

Kommunen skal sende inn fellingslogg, med detaljert oversikt over utgifter i fellingsforsøket til Fylkesmannen i Oppland innan tre dagar etter avslutta fellingsforsøk.

15. Fylkesmannen vurderer situasjonen samstundes, og kan på eige initiativ oppheve denne fellingsløyvet.

Klagerett

Dette vedtaket kan påklagast etter forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage sendast innan tre veker til Fylkesmannen i Oppland. Klagen skal adresserast til Miljødirektoratet.

Sigurd Tremoen

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift.

Kopi til:

Sel kommune	Botten Hansens gate 9	2670	Otta
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	Sør-Fron
Vågå kommune	Edvard Storms veg 2	2680	Vågå
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM